40. évfolyam, 31. szám. Ára 20 fillér. Celldömölk, 1944. július 28.

Kemenesalja

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap

Felelős szerkesztő: HORVÁTH LAJOS

Szerkesztőség és [illegible] Celldömölk, Szentháromság-tér 2.

Igaz gólyamese.

Érdekes jelenségre hívták fel a minap a figyelmemet. Egy kis magyar falu bogárhátú házának középső kéményén gólyafészek volt. A fészek szélén szomorúan álldogált a gólyapár. A fészek azonban üres volt. Önkénytelenül kicsuszott a számon a kérdés: hát a gólyafiak miért nem nyujtogatják nyakukat a fészekből? Egyszerűen azért, — volt a felelet — mert a fészekben nincsenek gólyafiak.

Kerésemre kalauzom elmondotta, a gólyafészek, vagy helyesebben szólva a szomorú golyapár történetét.

Tavasszal a visszatérő gólyák új helyet kerestek. A fentebb említett ház kéményét szemelték ki lakásul, de rosszul választottak, mert amikor készen lettek, a házbeliek leszedték a gólyafészket. A gólyák újra munkához láttak, de az eredmény megint ugyanaz lett: a fáradságosan megépített fészek áldozatul esett az embernek. És így folyt egész nyáron a küzdelem. Legalább tíz fészket épített magának a gólyapár, de egyik sem lehetett fiókátnevelő családi fészek. Az idén a gólyapár nem teljesíthette hivatását. Számukra eredménytelen volt az 1944. esztendő.

Buta gólyák! — gondoljuk magunkban. Hát miért nem hagyták ott az őket üldöző embereket? A szomszédban örömmel fogadták volna őket, nyugodtan fészkelhettek és nyugodtan költhettek volna.

Az ember szemében oktalanul viselkedő gólyákat ösztönük vezette. Ennek a természettől beléjük oltott, rendszerint az egyed és faj érdekeit védő ösztönnek vakon engedelmeskedtek. Mivel értelmük nem volt, nem jöhettek arra rá, hogy ebben az esetben fel kellene függeszteni az ösztönt s nem volna szabad annak engedelmeskedni.

Sokmindenről lehetne elmélkedni evvel a szomorú, mégis igaz gólyamesével kapcsolatban. De megtagadva önmagunkat most csak egy dologra fordítsuk figyelmünket: arra, hogy milyen szerepet tölt be az ösztön az ember életében.

Mert tagadhatatlan, hogy az emberben is van ösztön. Ezt az emberbeoltott ösztönt is Isten teremtette. De míg az állatoknak ez az egyedüli irányítója, addig az emberben sokkal kisebb a szerepe és jelentősége. Az embernek ugyanis az ösztönt eszével kell irányítania, sőt nagyon sok esetben eszével kell azon uralkodnia, eszével kell azt megfékeznie.

És itt kapcsolódik gondolatnemünkbe a gólyamese. Mi lesz akkor, ha az ember csak az ösztönét követi, mint ahogyan azt követte az említett gólyapár.

Az eredmény épp olyan szomorú, mint amilyen lehangoló látvány volt az üres fészek szélén gubbasztó két gólya, melyekből nem lett gólyapapa és gólyamama.

Tagadhatatlan, hogy ész és ösztön nem mindig egyezik egymással. Sőt nagyon sokszor éles a harc közöttük. Az élet azonban azt mutatja, hogy ebben a küzdelemben nem lehet az ösztön a vezető, a győztes, mert akkor elbukik az ember. Az ugyanis sem nem ösztön, sem nem ész, hanem ész és ösztön együttese. A vezető azonban az ész.

Az egyéni élet sok-sok jelenségére lehetne az említetteket ráhúzni. Nem tesszük, mert a gondolkodó be jut, a nemgondolkodónak meg hiába mondanánk el. De két dolgot mégegyszer szeretnénk leszögezni.

Nem lehet eredményes az egyéni élet, ha a vak ösztönök és a fékezhetetlen szenvedélyek irányítják s a kormányzó ész csak a kontrás szerepét játsza.

De nem lehet eredményes az egyéni életekből összetett társadalom sem, ha felrúgja az ész törvényeit s a szenvedélyek gyeplőit nem tartja kézben.

Legalább is nekem ezt juttatta eszembe a kis faluban hallott igaz gólyamese.

Palásti Ozmin

Európa jövő helyzetéről

sokat tárgyalnak a szövetséges hatalmak évek óta. Nincs illatosabb csemege számukra, mint a kisállamok ügye, azonban nem sok jóakarat sugárzik feléje részükről.

Európa jövője érdekli Amerikát is. 1823-ban lépett életbe az Ujvilágban a Monroe-törvény, amely azt hangoztatta, hogy Amerika az amerikaiaké, európai államok nem avatkozhatnak bele Amerika dolgaiba. Ez szépen hangzott akkor, csakhogy már a Monroe-elvben csirájában benne volt az amerikai imperialista törekvés, amely évtizedek folyamán mindjobban kibontakozott és megtette hosszú útját a mai napig annyira, hogy már Amerika is odatolakodott az Európa jövőjét intéző szövetségesek diplomáciai karába, amely szinte észrevétlenül átjátszotta Európa jövőjének újjárendezését a Szovjet kezébe. Ma már az angolszászok úgy kénytelenek táncolni, ahogy Sztalinék trombitálnak.

Az ő törekvéseikből és egyes sajtómegnyilatkozásokból itélve kialakul előttünk a szövetségesek szerint „fölszabadítandó" jövő Európájának a formája.

Ezen tervek szerint Európa két részre fog szakadni, mégpedig Északnyugat — Európa kisebb országaira, melyek: Belgium, Hollandia, Dánia, Svédország és Norvégia. Ezek a világháború előtti helyzetükbe fognak kerülni, esetleg az alkotmányos királyságok keretében némi változással. A másik rész volna Keleteurópa, amelyet a szovjetrendszer egészen meghódítana. A Szovjet magának követeli a Balti államokat Lengyelországot, Romániát és Finnországot. A kettő között helyezkednek el Európa kétes területei: Németország, Olaszország, Magyarország, Bulgária és Románia többi része; továbbá Franciaország, Spanyolország, Lengyelország nyugati része, Görögország, Albánia és Jugoszlávia.

Komoly probléma, kérdőjel a szövetségesek szemében Németország. Ennek keretén belül forradalmi változásnak kell megtörténnie. A szövetségesek föltétlenül le akarják törni a nemzeti szocializmust úgy, mint a fasizmust, mert ezekben az irányzatokban féleimes imperialista vetélytársakat látnak.

Franciaországban De Gaulle tábornok irányzata főhatalomra tör a maga külön útján. Algiri bizottsága körében tért hódít a vörös bolsevista irányzat. A De Gaullista vezetők közé egymásután surrannak be a kommunisták jórészt Visinszky elvtárs közvetitésével Moszkvából. Ha a De Gaullisták győznek, nem lehet kétség, hogy Franciaország is bolsevizálódik.

Európa államainak, különösen a kis államoknak a jövő szinterén világosan lehet látni a vörös tendenciáját. Ez egészen világos a demokráciák előtt is, amelyek csak a megszépítő-messzeségben barátai a Szovjetnek, hisz ők is láthatják a veszedelmet és tudhatják, hogy a Szovjet nem volna hajlandó Nagy Britannia partjaitól sem megállni.

A kisállamok aggodalommal nézik a szövetséges hatalmaknak az igazságtalan garázdálkodását Európa térképén és hősiesen ellenállnak a vörös bolsevista Sátánnak. Legjobban csodáljuk Finnország ellenállását most és a közelmultban. Kisállam áll szemben itt a bolsevista óriással, nyersanyaga nem igen van, amelyet hadicélokra lehetne felhasználni, lakossága négy milliónyi se egészen, de van ennek az országnak hatalmas katonai szellemi. Emlékezzünk csak 1940 szigorú telére, a hosszú téli éjszakákra, a rettenetes küzdelmekre, amelyekkel a Mannerheim-erődvonalat védte ez a nemzet, a szabadságharc sok megkapó részletére. Az Ezertó-országa hóviharos éjszakájának sűrű ködfátyola mögött alakul ki az önfeláldozó finn katona bátor alakja, amely egy új Kalevalának, új hősi eposznak méltó főszereplője lehet. Tanuljunk tőlük hazaszeretet és rettenhetetlen ellenállást a vörös rém ellen!

Szomor K. Felicián.

A celldömölki járás a bombakárosultakért.

Mint már korábban jeleztük, a celldömölki járásban a bombakárosultak javára a leventék bevonásával rendezték meg az első gyűjtést. Ennek az eredményét annak idején leközöltük.

Akkor nagyon sokan kimaradtak a gyűjtésből, épen ezért dr. Mesterházy Ferenc kezdeményezésére újabb gyűjtést inditottak és a gyűjtés lebonyolitásával a járások főszolgabiráit bizták meg.

A celldömölki járásban ez a gyűjtés 14.985 pengő 24 fillért eredményezett.

A gyűjtés jegyzőségenkénti megoszlása a következő: Celldömölk 3129 P, Jánosháza 1416.50 P, Alsóság 289.90 P, Boba 584.20 P, Egyházaskesző 433.80 P, Kemenesmagasi 1557.70 P, Kocsk 613.10 P, Kissomlyó 686.90 P, Magyargencs 949.50 P, Nagysimonyi 841.42 P, Nemeskeresztur 863 P, Ostffyasszonyfa 938.92 P, Pápóc 766.90 P, Sárfimihályfa 664.40 P, Vönöck 1260.30 P. Összesen 14,985.24 P.

Álom és valóság.

Az emberi hiszékenységnek egyik szembetűnő bizonyítékát az »álmoskönyvek« szolgálják. Sokat veszteltt, aki még ilyet nem látott. Különösen így nyári időben, amikor a nagy meleg még az agyunkra is ránehezedik, tesznek jó hatást reánk. A bennük levő sok üde zöldség, mosolyognivaló naivság szinte felvillanyoz és felüdít bennünket.

Akinek nemjut álmoskönyv, de mégis szeretne egy kis magyarázatot álmára, folyamodjék egy cigányasszonyhoz. Azok könyv nélkül is nagyszerűen jósolnak, s akár felelősséget is vállalnak a megfejtett titokért.

Hát van alapja az álomfejtésnek? Van valami köze az álomnak a valósághoz? Erre igyekszünk egy kis felvilágosítással szolgálni.

Álmodni alvás közben szoktunk. Ámbátor igaz, hogy vannak ébren álmodók is és még többen álmodozók, de a magunkfajta közönséges földi halandó csak alvás közben álmodik.

Tudjuk, hogy alváskor szervezetünkben szembetűnő változások mutatkoznak. Fontosabbak azonban azok a változások, amelyek külsőleg nem láthatók. Ezek közül az agyban észlelhetők birnak a legnagyobb jelentőséggel.

Ha agyunkat függőlegesen átmetszük, abban négy egymásraboruló réteget találhatunk. A legfelső réteg szürkés színével eltér az alsóbb fehér állománytól. Ebben a szürke rétegben megy végbe az értelmi tevékenységünk, innen futnak ki az izmainknak parancsoló idegszálaink, itt van a hely- és időérzésünk, valamint a kritikai képességünk.

Közvetlen alatta találjuk azt a réteget, mely az emlékképeket és a tapasztalatokat gyűjti össze. Ennek a rétegnek a működéséből azonban hiányzik a hely- és időérzés és a kritikai készség is.

A harmadik és negyedik réteg a vegetatív életünket szabályozó és reflex-központokat tartalmazza.

No már most alvás közben az agyvelő egyes rétegei többékevésbbé megbénulnak. Rendes alvás közben azonban ez a bénulás csak az első és második rétegre terjed ki. A harmadik és negyedik réteg tovább működik. (Alvás közben is lélekzünk, ver a szivünk, forgolódunk, ha fény éri szemünket, pupillánk összehuzódik, stb.)

Amikor az első, tehát a legfelső réteg bénul meg, az ember már alszik. Az alatta lévő második réteg azonban még működik. Ennek a második rétegnek működése következtében egymás után jönnek elő az agyban »elraktározódott« emlékképek, vagyis álmodunk. Mivel azonban az agyunknak ebből a rétegéből hiányzik a hely- és időérzés, továbbá hiányzik a kritika, az álomkép egymásutánjában nincsen semmi rendszer. Egyik álomkép a másiktól gyakran nagy távolságban játszódik le, néhány pillanatnyi álmodásról azt hisszük, hogy napokig vagy évekig tartott, és a leglehetetlenebb összefüggés van közöttük. A valósághoz csak annyi a közük, hogy az egymásután felidéződött álomképeket valaha átéltük, hallottunk vagy olvastunk ahhoz hasonló dolgot. Természetes, hogy amivel napközben foglalkoztunk, az gyakrabban idéződik fel álmainkban is, de különben semmiféle komoly következtetést nem vonhatunk le álmainkból. Az ilyen álomképekből a jövőre nézve jósolni meg egyenesen nevetséges. (Más elbirálás alá esik az álom közben lefolyó távoli események megérzése: ez azonban nem álom.)

Ha mélyen alszunk, akkor a második réteg is megbénul, vagyis nem működik. Ilyenkor nem álmodunk semmit sem. Állomnélküli alvásban sokkal jobban ki is pihenjük magunkat, ezért nem a legjobb kívánság, ha valakitől este »szép álmokat« köszöntéssel búcsúzunk.

Van hát köze az álomnak a valósághoz? Igen, amennyiben az álomképeket befolyásolja műveltségünk, foglalkozásunk, népi gondunk; ezeknek emlékképéből tevődik össze. De okszerű összefüggés, tervszerűség nincs bennük, ezért belőlük jósolni, reájuk hagyatkozni nem lehet.

Szórakozásképpen olvashatjuk tehát az álmoskönyvet, érdekesség, kedvéért a cigányasszonyt is megkérdezhetjük, de hinni egyiknek sem hihetünk.

(pb.)

A bércséplés megkönyitése.

A Budapesti Közlöny július 12-iki száma közölte az iparügyi miniszter 33.500-1944 Ip. M. számu rendeletét, amelynek értelmében a rendkivüli viszonyokr tekintettel az 1944. évben kivételesen bércséplő iparra szóló iparigazolvány nélkül is végezhetnek bércséplést azok, akik községi bizonyitvánnyal legalább három havi cséplési gyakorlatot igazolnak.

A légoltalom névtelen hősei.

Az egyik városban történt. A légiriadó felhangzása után egy kétemeletes ház lakói rohantak az óvóhelyre. A ház őrségparancsnoka, egy nyugdíjas alhadnagy számbavette a levonult lakókat, midőn észrevette, hogy a II. emeleten lakó özvegyasszony két gyermekével hiányzik. E pillanatban már a gépek dübörgése dobogtatta meg a sziveket, majd a kioldott bombák robbanása reszkettette meg az óvóhely falait. Az alhadnagy maga előtt látva a még hiányzó özvegyasszonyt két apró gyermekével — mindebből nem hallott semmit. Benne csak a kötelességérzet hangos parancsszava zakatolt. Felszaladt a második emeletre, hatalmas rugással beszakitotta a lezárt ajtót, berohant a szobába és az ágyban fekvő két gyermeket felkapva, rohant le a lépcsőkön. Közben hatalmas erők rázták meg az épületet. Repeszek, téglák, butorok, kövek repültek a levegőben. A porfelhőtől már látni sem lehetett. Mozgó lépcsőkön jutott le a gyermekekkel az óvóhelyre, ahol a ház lakói lélekzetvisszafojtva öleltek keblükre a két megmentett apróságot.

A bombázás végével visszatért a szerencsétlen megtört anya. Bevásárolni volt, midőn a riadó egy nyilvános óvóhely tömegébe sodorta. Megtalálva két gyermekét, örömkönnyek közt csókolt kezet a gyermekeit megmentő öreg frontharcosnak.

Feljutva az összeomlott lakásba, az ágyat, ahol a gyermekeit hagyta, a többi butorokkal együtt darabokra törve találta. Egy kis sárga mackó a küszöbön várta a gyermekeket.

*

A fővárosban történt. Szakadatlanul tombolt a légvédelmi tüzérség tüze, a gránátok százainak robbanását súlyos bombák becsapódása tette borzalmassá. Egy négyemeletes ház felitalálatot kapva, alapjában megrázkódott, kidöltek a falak és az óvóhelyen tartózkodó 120 emberen a pánik szörnyüsége vett erőt. Csak egy ember volt közöttük, aki nem vesztette el a fejét: a ház őrségparancsnoka, egy pékmester. Harsány hangon nyugalomra intette a lakókat, majd személyesen nekifogott a szomszédházba vezető vészjáró kibontásához. Erélyes csákányütésekkel átütötte a téglákat, majd sorjában átemelte a fejvesztett és ájult állapotban lévő lakókat. Utolsónak maga ment át. A ház légoltalmi őrségparancsnokát 120 ember hálája és köszönete a kötelességteljesités hős katonájává avatta.

*

Ugyancsak a fővárosban történt. Az óvóhelyen az egyik szivbajos uriasszony ájultan esett a szomszédjára, mire ápolónője felsikolt, hogy „Jaj, nem hoztam le a cseppeket!" E pillanatban már erős robbanások rázták meg az óvóhely falait. A ház őrségparancsnoka, egy hivatalnok felesége felrántottá az óvóhely ajtaját, majd eltünt. Az óvóhelyen ülők megdermedve néztek utána. A férfiak közül kettő felugrott, hogy utána menjenek, de alig nyitották ki az ajtót, midőn a légnyomás hatalmas dörejjel zuzta be az ablakokat, majd porfelhő vette el a kilátást.

— Az Isten szerelmére! Maradjanak itt! — kiáltják az óvóhelyen ülők. — Hiszen a halálba rohannak!

A két férfi lemondólag ült vissza a helyére. Alig ültek le, egy pár perc mulva kinyilik az óvóhely ajtaja és ájultan esik be a ház őrségparancsnoka, kezében az orvosságos üveggel, melyet görcsösen szoritott véres ujjai között. Arcán, karján és lábán a szilánkoktól összevagdalva.

Ahogy bekötözés után magához tért, első kérdése az volt, nem tört-e össze az orvosságos üveg és hogy a cseppeket a beteg uriasszony megkap a-e?

Hálatelt szivvel csókoltak neki kezet a ház lakói.

Az erős lélek hőst formált a gyenge nőből.

*

Az egyik városban történt. A súlyos bombázás megszünt, a gépek elvonultak. Korom, füst, por takarta el a napot, midőn egy katolikus pap kiugorva a fedett árokból, ásót és csákányt véve magához, szaladva nekiindult a szomszédos házak felé. A vele volt sekrestyés és felesége félve követték.

— Igen, itt valahol közel kell lenni a bajnak, mert erre felé volt a borzalmas robbanás — mondotta magában.

Reverendája gátolta a futásban, a sok törmeléken, romokon többször elesett, de érezte, hogy most nincs idő fájdalomra, a lábát, testét ért sérülésekre gondolni. Elérte a bombatölcsért. Hiszen itt Horváthék árokóvóhelye volt. Látja az óvóhely gerendáit szerteszórva. Azonnal ásni kezd és sérült, dagadt lábaival erejét megfeszítve, rátalált a betemetett családra. Erre már a sekrestyés és felesége is odaért, akiknek segitségével az asszonyt, két gyermekét és a nagyapát, egy 90 éves öregembert sikerült a romok alól kimenteni. Hozzáfogtak életrekeltésükhöz.

Négy visszetért lélek emelte hálatelt szemeit az égre!

A jó Isten hőslelkü szolgáját életmentésre rendelte!

— Deo gratias! — suttogta a kimerült hős.

*

A fővárosban történt. Robbanás robbanást követett. Az óvóhely falairól hull a mész- és vakolatpor. Már a levegőt is elvette a benttartózkodóktól. Pánik tör ki és jajveszékelve keresték a vészkijáratot. E pillanatban a házőrség parancsnoka, egy kovácsmester, megtalálva az előkészitett vizet, gyorsan végigloccsolta az óvóhelyet és ezzel megmentette a vesztükbe rohanni akaró embereket.

A kötelességérzet mentőötletre buzditotta a hős kovácsmestert.

*

Máris könyvet lehetne irni ezekről a hősökről, akik a légitámadások borzalmas perceiben embertársaik életét mentették meg. Ezek a hősök a veszély pilanatában, saját életükkel nem törődve, a cselekvés pillanataiban csak egyet ismertek, a kötelességet, mely őket hőstettekre sarkallta. Tanuljunk tőlük! A háborúság is hactérré változott.

Itt is hősökre van szüksége a nemzetnek!

Töröcsök Károly

Vasi asszony, a te hangod ez?

Társaságban találkoztam vele. Szép, sudár, csinos asszony lett belőle, pedig nem olyan régen még, mint kis polgárista leánykának hozogattuk rövidre vágott copfocskáját. És ime, pár év elszaladt . . . a copfocska ápolt gyűrükbe csavarodott . . . a kis lányból nagyságos asszony —, derék tisztviselő felesége lett.

Mint a társaság egyik kedvelt, aranyos kedélyű tagjának hallgatom szellemes csevegését, de óh, micsoda meglepetés, ámulat, csodálkozás váltakozik bennem szavai nyomán! Vajjon hová lett ennek az egykori tőrölmetszett magyar leánykának ajkáról az ízes, zamatos vasi beszéd? Ömlik a szó, zeng a hang, de nem ismerek rá. Mint a patak rohanó habján, úgy árad „e" és „á" hang, az a bizonyos pesti zsargon, hogy becsületére válna a pár évet Pesten töltött konyhatündérnek is, akinek fővárosi életében az a legelső gondja, hogy megtanulja az „előkelő" pesti beszédet.

Szép vasi leány mi történt veled? Honnan tanultad Te ezt a kifordított, nyakatekert beszédet, amely mindennek mondható, csak magyarosnak nem? Hiszen ősapáid vasi földön szántottak vetettek, vasi földön ringott a bölcsőd, s Te magad még félesztendőre sem hagytad el e drága szülőföld határait!

Hát mivé lettél? Lányságoddal elhagytad szép anyanyelvedet is? Megtagadtad szűkebb hazádat, a vasi földet, mely tápláló, felnevelt?

Vagy talán, — de ezt csak súgva mondom — Jeruzsálem virágait, avagy Jerikó rózsáit utánzod ebben a nemzetközi dialektusban? De hiszen nekik erre szükségük volt, mert hazátlanok lévén, mindenhol kellett nekik az egységes zsargon, ha másért nem, hogy egymásra ismerjenek.

Te is hazátlannak érzed magad? Dehát kié lesz akkor ez a szegény, szép magyar föld, ha Te, aki belőle sarjadtál, aki fiaidon, leányaidon keresztül neveled, alakítod a magyar jövőt. — szégyenled nemzeti viseletét? Mert a nemzetnek tájnyelve olyan, mint egy szinpompás népi ruha: megismerjük egymást róla, ki hová, melyik tájra való? Az erdélyi, az alföldi, a palóc, a kún, a zalai, a fehérvári, s a többi tájak magyarját népi sajátságos beszéde ötvözi eggyé jó és balsorsban. Mindegyik büszkén beszéli faluja nyelvét, csak Te szégyenled szép vasi asszony az országszerte híres, sok tudóst, írót, költőt termelő vármegye mesze földön páratlanul álló magyaros beszédét?

Nincs, akit [illegible] kellene magadat! ghettók [illegible] már nincsenek, — nem fintorgatják kényes orrukat a „parasztos" beszéd hallatára, vasi testvéreid előtt pedig hidd el, több megbecsülést, tekintélyt szerzel, ha azon a nyelven szólasz hozzájuk, amelyen apáid értették egymást, s akkor lesz igazi nemzeti megujulás a lelkekben, ha ezen az ősi nyelven ujul meg és indul el az új magyar élet.

Szép vasi asszony, Te biztosan ismered azt az immár nemzeti kincsé vált bölcs mondást, mely szerint: nyelvében él a nemzet! Élj büszkén, boldogan Te is az ősi, nemesveretű vasi nyelvben, ápold ezt a patinás nemzeti ékszert, mert ha megtagadog s csillogó, értéktelen, cicomás beszédet tanulsz és használsz, megérdemled azt, amit ama nemzetrontó népelem kiprovokált magának! a társadalom megvetésének megkülönböztető sárga csillagát és végül a szellemi ghettót!

— re —

HETI KRÓNIKA.

Külföld.

Angol [illegible] a Führer életére az összeesküvők.

Szerte a Német Birodalomban hűségtüntetéseket rendeztek a Führer mellett. A német véderő minden fronton töretlen hűséggel áll Hitler mögött.

Egyre fokozódik a V. 1. ereje.

Lembergben súlyos harcok folynak.

Lublin, Brezstilitovszk és Grodno környékén mindent visszavertek a németek.

A Duce és a Führer fontos megbeszélést folytattak.

A japánok megakadályozták az amerikiak partraszállását Tinian szigetén.

A finnek bizakodással [illegible]

Svédország meg akarja őrizni semlegességét.

2.500 páncélost vesztettek eddig az inváziós csapatok.

A német hadseregben is bevezelték a Führer iránti hűség jeléül a karemeléssel való köszöntést.

A Führer iránt magyar részről megnyilvánult szerencsekivánatokért a budapesti német követ mondott összinte köszönetet.

Fokozódó hevességel tombol keleten a nagy elháritó csata.

Caen térségében új angolszász támadás indult.

Hitler rendeletet adott ki az összes német erők teljes harcba vetésére.

Washington nem ismeri el a Szovjettől felállitott lengyel bizottságot.

Már a Kárpátok előterének [illegible] szakaszaira is kiterjedtek a [illegible] arcvonal harcai

Göbbels rádióbeszédben ismertette a puccskisérlet történelét és következményeit.

Olaszországban Firenze ellen inditottak támadást az angolszászok.

Belföld.

Rendelet jelent meg a zaidóvagyonnal összefüggő fontos és sürgős kérdések rendezéséről.

Minden politikai párttevékenységet megtiltott a belügyminiszter az északkeleti hadműveleti területen.

Felemelik a járadékot és bevezetik a szabad orvosválasztást az OTI-ban.

Budapest székesfővárosban az utóbbi időben lényegesen emelkedett a házasságkötések és születések száma.

Szerdán délelőtt angolszász repülőgépekről bombákat dobtak le Szombathely közelében. Nagygencs határában közel kétszáz bomba esett.

Magyar páncélos kötelékek ellentámadásokkal feltartóztatták a Szovjet erőket a Kárpátok előterében.

Jaross Andor belügyminiszter rádióelőadást tartott az OTI reformról.

Csütörtökön délelőtt Nagy-Budapest déli részét érte angolszász terrortámadás.

HIREK

A HAZÁÉRT. Horváth Lajos jánosházi illetőségű repülő szakaszvezető a kelet[illegible] harcaiban julius 19-én 25 éves korában hősi halált halt. Julius 21-én helyezték örök nyugalomra a krakkói temetőben. Halálát lelkiismeretes szülei és testvérei gyászolják. Elkiküldéséért az engesztelő szentmiseáldozatot ma, julius 29-én reggel mutatták be a jánosházi plébánia templomban.

Kinevezés. Dr. Mesterházy Ferenc Vasvármegye főispánja Dr Szabó Kálmán celldömölki gyakorló ügyvédet Vasvármegye tb. ügyészévé nevezte ki. Dr. Szabó Kálmán a kivételes eskütt az alispáni hivatalban folyó hó 24-én már le is tette.

Dr. [illegible] Vazul celldömölki plébános, ki hosszabb betegszabadságát Balatonfüredon töltötte, ma jól. 29-én visszatérkezett és újra átvette hivatala vezetését.

Kinevezés. A Kormányzó Ur Ő Felségének Pap József, a Szombathelyi Takarékpénztár RT. celldömölki fiókjának igazgatóját 1944. május 1 i hatallyal tartalékos főhadnaggyá nevezte ki. A kinevezésben igaz magyar szivvel gratulálunk.

Esküvő. Erdő Béla m.kir honvéd őrmester julius 31 - én délután fél 7 órakor vezeti oltárhoz az apátsági templomban menyasszonyát Nagy Annuskát.

Aranymise. Krollar Miksa, a Szent Benedek Rend zalavári apátja, az egész papság és a Benedek Rend nagytora julius 30. - án, vasárnap mutatja be aranymiséjét Zalaapátiban. Krollar Miksa 1849-ben születtett azt idén április 14. - én töltötte be a 95. életévét, eddig kitűnő testi és lelki épségben élte meg papi életének szép jubileumait: ezüst, arany, gyémánt, vasmiséit. Most pappszentelésének 70 évfordulóját ünnepli. Reméljük, hogy őt esztendő multa a magyar papság történetében eddig még elő nem forduló platinamiséjét is jó egészségben éri majd meg.

Katolikus egyházi élet.

Szentségimádás. A mai vasárnap tartjuk az apátsági templomban a nyári szentségimádást. A szentmisék rendje a szokott ünnepi rend. A hatórás szentmise előtt van a szentségkitétel. Az ünnepélyes szentmise délelőtt 9 órakor lesz. Délután 3 órakor a szivgárdistáknak lesz litánia. Este 7 órakor szentbeszéd, litánia és szentségbetétel. Ha a háborús körülmények miatt elmaradna a 9 órai szentmise, akkor este 7 órakor tartjuk meg és evvel kapcsolatban lesz a szentségbetétel. — Felhivjuk a Férfihiveink és a Kongreganisták figyelmét, hogy a szentségimádás rendje a templom oldalbejáratánál és a sekrestye felőli bejáratánál ki van függesztve.

Első péntek. Csütörtökön délután 4 órakor kezdjük az iskolás gyermekek gyóntatását. 5 órától kezdve a felnőttek gyóntatása. Este 7 órakor kongresszusi emléklitánia. Pénteken regge 6 órától kezdve lesz gyóntatás. Az ünnepélyes szentmise negyed 8 órakor lesz.

Papok szombatja. Az Egyház felhiv bennünket, hogy a hó első szombatján imádkozzunk a jó papokért és a papi hivatásokért.

TOLLHEGYEL

Mióta ember él a föld ön, mindig ott volt melette a háziállat és segítette a közdelemben, amit a termeszet mostohaságai között a megélhetésért kellett folytatnia.

Nem kinozta, nem ebesztette, még kevésbbé a kultúrember, aki szinten meghagyta magá melett azokat a háziállatokat, melyek különösen segitettek munkájában.

Vannak azonban tulzok e téren is, akik elfelejtik, hogy mi is a háziállatok igazi rendeltetése és olyan túlzásokba esnek, hogy józanul itélők csak mosolyogni, sőt igen sokszor csak bosszankodni tudnak egyes jelenségeken.

Igy vagyunk a kutyakultuszszal is. A kitenyésztett kutyafajták különféle diszpidanyai és a velük való bánásmód ejtik ámulatba az embert igen sokszor.

A Pincsik, a Lédyk, a Frédyk és társaik olyan kiszolgalás mellett élik kutyaéletüket, hogy igen sok emberpalánta növekedik sokkal mostosabb körülmények között.

A napokban is föltaláltuk kényszerülünk lenni, hogy az egyik helybeli nagys. asszony negyven pengős rántani való csirkét »kényszerült« megvenni hogy szaloskutyájának megfelelő és tetszetős falatokat tudjon tálalni, mert hát az ici-pici Frédike, Lédyke, Pincsike, vagy hogy is hivják, már megunt mindenféle hüst, sem a borjú, sem a verés nem izlik már neki.

Szégyenli az ember, hogy manapság ilyesmi előfordul, hogy vannak még asszonyi nemhez tartozó emberek, akiknek a legnagyobb gondjuk az, hogy milyen hüst essik legszivesebben kutyuskájuk.

Csak azt szeretnénk tudni, mikor jön el az idő, hogy az illetők már szégyenlik kitalalni, hogy mit óhajt ebédelni öfitymálósága, az incurka, pincurka; másoknak undorka, mégis csak kutyának számító kutyuska.

Hadbavonultak hozzátartozóinak összeirása.

Felhivja a közellátási hivatal az összes hadbavonult, hadirokkant, hadiözvegy hozzátartozókat, hogy hétfőn vagy kedden tüzelőanyag-igénycéjjából feltétlenül jelenjenek meg.

Eskü. Horváth Gyula m. pénzügyőri fővigyázó, budapesti lakos folyó hó 29-én, szombaton délután 6 órakor vezette oltárhoz a celldömölki apátsági templomban menyasszonyát, Csupor Gizellát.

Áthelyezés. Mihalecz Mirjám alsó sági szerzetes tanítónő, zárdai főnök nőt rendi előljáróság a pestmegyei Kesznére helyezte át.

Eljegyzés. Szilli Károly ugyháznokszói a. jegyző a múlt vasárnap tartotta eljegyzését Weisz Magda veszprémi ürisánnyal.

Sporthír. A múlt vasárnap délután négy órai kezdettel a Celldömölkön tartózkodó német bajtársak a CVSE első csapatával játszottak barátságos labdarugó mérkőzést. A mérkőzést - mint az előreláthető volt, - a CVSE csapata nyerte meg 5:1 arányban. A magyar és német zászlókkal feldíszített Iseutensportpályán igen baráti szellemben folyt le a nagy » csata. » A német bajtársak játéka igazolta, hogy még a súlyos időkben is találnak alkalmat a sport fejlesztésére.

Az első távházasság Celldömölkön. Szombaton este hat órakor kötöttek távházasságot Fördős Magdolna celldömölki orleany és Bukovits Béla az APIS rt. budapesti cég főkönyvelője, aki jelenleg az orosz fronton teljesít katonai szolgálatot. A távházasságot Lajtai Tivadar vezetőjegyző, mint anyakönyvvezető előtt kötötték. Az első távházasok tanúi Kovács Géza községi irnok és Fördős János budapesti lakos voltak.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mészáros Anna jánosházi és Werner Lajos nagysilkei római katolikus tanítókat a VII. fizetési osztályba kinevezte. A kiérdemelt előléptéshez szívből gratulálunk.

A Jánosházi Levente Egyesület új elnöke. A Jánosházi Levente Egyesület elnökévé Szabó József polgári iskolai igazgatót választották meg.

Megtiporta a ló. Márkus Pál jánosházi lakost oly szerencsétlenül lökte fel egy patkoláshoz kötött ló, hogy a ló alá került, amely többször rálépett. Súlyos állapotban szállították a celldömölki kórházba.

Mosószer bőrnyag szétosztására. A lábbeli Központ az Ipartestületek Országos Központja útján nagyobb mennyiségű bőrt utalt ki Vas vármegye lábbeli készítő iparosai részére. A vármegyében lévő 9 ipartestület közölt az árucsosztással Kovács József celldömölki cipészmestert bízta meg az IPOK miniszteri biztosa.

Kinevezés. Bödör József napibéres kalauz, üzemi segédtisztet, kalauzzá nevezte ki a Máv. igazgatósága.

KEMENESALJA
Megjelenik minden szombaton este.
Kiadja: a Celldömölki Katolikus Kör.
A kiadásért felel: Dinkgreve Nándor.
Előfizetési díj: Egész évre 10 pengő, félévre 5 pengő, negyedévre 2·50 P.
Csekkszám: 26.070.
A hirdetéseket csütörtökön estig kell a szerkesztőséghez beadni.
Hirdetések díja előre fizetendő.
Készült: Dinkgreve Nándor könyvnyomdájában Celldömölkön.

A Közellátási Hivatal közleményei:

Befőzési cukrot igényelhetnek a gyümölcstermelők.

Minden olyan gyümölcstermelő, akinek legalább 300 négyszögöl kiterjedésű, földieperrel, ribizlivel, málnával, szamszonnyával, meggyel, körtével birsalmával, kajszin vagy őszibarackkal beültetett, szakszerűen kezelt termő gyümölcsöse van, 5 kg. befőzési cukrot igényelhet.

Az igénylést a községi előljáróságnál beszerezhető űrlap kitöltése útjánnal a községi előljáróságnál (polgármesternél) kell augusztus 5-ig benyújtani, abonnan az igénylő, a cukorjegyeit kapja.

Annak a gyümölcstermelőnek, aki cukorjegyeit nem ott kapja, ahol a gyümölcsöse van, igénybejelentését a gyümölcsöse területe szerint illetékes községi előljáróság igazolása után a a cukorjegyeit kiadó községi előljárósághoz kell benyújtani. Az igénybejogosultság megállapítása esetén a befőzési cukorért a pénzügyminiszter által megállapított ipari cukorárat kell fizetni. A befőzési cukorvásárlási engedélyek folyó évi augusztus hó 31-ig valthatók be.

Vármegyei árpabeszolgáltatás.

Az alispán az elrendelte, hogy minden beszolgáltatásra kötelezett gazdálkodó — miként a múlt évben is — árpavetésterülete után kataszteri holdanként 1 q. árpát köteles a vásárlásra jogosított kereskedőhöz beszolgáltatni.

A beszolgáltatott árpa a beszolgáltatási kötelezettség teljesítése szempontjából a II. csoportba, vagyis a zsírbeszolgáltatási kötelezettség teljesítésében számít be az érdekelteknek.

A közellátási hivatal az új gazdalapok alapján elkészíti a beszolgáltatásra kötelezett gazdák névjegyzékét és azt augusztus 10-15-ig közszemlére teszi ki és ezidő alatt az érdekelt gazdálkodókat irásbeli felhívással is értesíti. A beszolgáltatásra kötelezett gazdálkodók az árpát a cséplés befejezésétől számított 15 napon belül, legkésőbb azonban folyó évi szeptember hó végéig kötelesek beszolgáltatni.

Celldömölkön a vármegyei árpa megvásárlására Dorosi József és Horváth József gabonakereskedők jogosultak. A kereskedő a megvásárolt árpáról nem a szokásos vételi jegyet állítja ki, hanem alispáni pecséttel ellátott átvételi elismervényt ad. Ennek kapcsolatban figyelmezteti a közellátási hivatal minden gazdát, hogy a beszolgáltatott vármegyei árpáról csak ilyen átvételi elismervényt fogadjon el és hogy az esetleges tévedések sikerülhetők legyenek, a kereskedőnek már előre mondja meg, hogy az árpát a vármegye részére szolgáltatja be.

A megbízott kereskedők a vármegyei árpa vételét a termelő gazdakönyvében nem jegyzik be. Ezért a beszolgáltató gazdáknak az átvételi elismervényt a közellátási hivatalban be kell mutatniok. Ennek alapján jegyzi be a hivatal a beszolgáltatást a gazdakönyvbe és jegyzi fel a gazdalapon is. A feljegyzéskor a hivatal az átvételi elismervényt be is vonja, mert arról a vásárló kereskedő a hivatalunk másolatot nem küld. Ezért annak a gazdának, aki az átvételi elismervényt nem adja be, a beszolgáltatott árpa beszámítva nem lesz.

Az uj vámőrlési tanusitványok kiadása.

Felhívja a közellátási hivatal az érdekeltek figyelmét, hogy az uj vámőrlési tanusitványok kiadását folyó hó 31-én, hétfőn megkezdi. Vámőrlési tanusitványt az kaphat, aki valamilyen jogcímen (termelő, haszonélvező, mezőgazdasági alkalmazott, bárcsélő, malomi alkalmazott) kenyérgabonával rendelkezik.

A gazdakönyveseknek ebben igazolják a vamőrlés engedélyezését tehát ezt hozzák magukkal. Akinek gazdakönyve nincs, illetőleg annak adatai szerint kenyérgabonát nem termett, illetőleg más jogcímen kapja (munkáltatói igazolvánnyal, haszonbérleti szerződéssel stb.) A vámőrlési tanusitványt — mint a múltban is — folyó augusztus hó 1-től december 31-ig tartó érvénnyel adja ki a közellátási hivatal. Erre az 5 hónapra havonként és személyenként 20 kg, összesen tehát 100 kg kenyérgabonára adható vamőrlési engedély.

Azok, akik jelenleg lisztjeggyel rendelkeznek, vámőrlési tanusitványt csak úgy kaphatnak, ha a lisztjegyet leadják. A lisztjegy augusztusi szelvényeit már nem szabad beváltani.

Margarin-kiutalás zsirjegyre és szappanra.

Közhirré teszi a közellátási hivatal, hogy a községi zsirjegy 31, 32, 33, 34. számu szelvényeire a Hangya főüzletben szelvényenként 10 dkg margarint szolgáltatnak ki. A husiparosok ezekre a szelvényekre zsirt nem adhatnak.

Az aratók ezen kívül egy kg margarin megvásárlásra jogosító utalványt kaphatnak a közellátási hivatalban. Azt a körülményt, hogy valaki valóban arató-e szerződéssel igazolni kell.

Az uj gazdakönyvek kiállitása és kiadása.

Felhívja a közellátási hivatal mindazokat a gazdakat, akik eddig az uj gazdakönyv adatainak felvétele miatt — névszerinti felhivás ellenére sem — jelentek meg, hogy folyó hó 31 én, hétfőn, vagy augusztus hó 1-én, kedden a hivatalban feltétlenül jelenjenek meg. Azok a gazdák, akiknek az uj gazdalapját a hivatal már elkészitette, az uj gazdakönyvet a jövő héten bármelyik nap délelőtt átvehetik.

Az 1943/44. évi gazdakönyvek lezárása.

Felhivja a közellátási hivatal mindazokat a gazdákat, akik az el mult gazdasági évben gazdakönyvvel rendelkeztek és azt lezárásra még nem adtak le, hogy hétfőn, vagy kedden feltétlenül adják le a hivatalban. Ezidő után a gazdalap és a gazdakönyv adatai közötti esetleges eltéréseket kijavitani nem lehet.

Rendkivüli előléptetés. Igazgatósága Varga József ki főpályamestert rendkivülien -tében részesitette. — Ennek pályamester egy fizetési lépett elő.

Esküvő. Vécsey Emília Károly m. kir. honv. [illegible] házashetyei róm. kat.

Üzen a front. [illegible] szakaszvezető a V. 62. [illegible] póstáról a közlekedőkben:

Édesanyám Kárpát [illegible]

Mert ami most itt történik [illegible]

Napi járás sincs a [illegible] sokára [illegible]

Akkor nem lesz időm [illegible] -kát.

Hála Istennek [illegible] jól megy a sorsa. Sokszor [illegible] szülteit. Szőke kislányunk [illegible] mindig. Róla álmodik és [illegible] levelét várja. — Az Á. 290. [illegible] bori póstáról Molnár K[illegible] vezető üzeni Bella J[illegible] van [illegible] re, hogy jól van, egészége [illegible] hogy irjanak neki levelet. [illegible] Nagy Imre tizedes üzen a Z. [illegible] tábori póstáról Celldömölkre [illegible] anyjának, Dubos Margitnak [illegible] asszonyfára, hogy jól van, [illegible] janak érte, csak sok levelet [illegible] Szerelő csókjait küldi.

NEMZETI MOZ[illegible]
29-én, szombaton fél 6 és fél 8
30-án, vasárnap fél 2, fél 4 [illegible]
és fél 8 órakor.
— Rendes helyárak. —
Orient express
Magyar világ[illegible]

Uj üveges üzlet
Ablakok üvegezését vá[illegible]
TÖMBÖLY GYULA
üveges
Celldömölk
Gróf Tisza István utca 12. [illegible]

Ingatlan eladások
Celldömölkön
1000—3000 öles belsőségek.
Kisebb-nagyobb családi házak. — Bérház
Csoknyay József

ANYAROZSOT
a legmagasabb napiárban csak augusztus közepéig vásárolok
Molnár Drogéria
CELLDÖMÖLK